Numĕrul 9. Adaus la Numĕrul 46 al „Dreptății“ din 26 (10 Martie) Februarie 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḐIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

Ogna Sibiiului.

Călătorind cu trenul spre Sibiiu este staţiunea de pe urmă: Ogna Sibiiului, oraș liber regesc renumit prin băile sale de sare. In decursul verii acest mic orășel este indesuit de oaspeţi, cari vin aici ca sĕ-și caute de sănĕtate. Dela Sibiiu pleacă trenuri separate numai ca sĕ ducă și sĕ aducă oameni, cari iau băi de sare.

Ogna e locuită de Români și Maghiari, și deși Românii sunt mai mulţi și mai puternici, totuși representanţa orășelului este in mâni maghiare, fiind-că astfel merg treburile și pe acolo, ca și pela noi.

Românii au trei biserici frumoasĕ, preoţi invĕţaţi, cari sĕ interesează de soartea poporului lor, incât mai ales in vremurile din urmă, ori și unde a fost lucru românesc, Ognenii incă au luat parte și au făcut cinste neamului lor. Românii sunt mai ales plugari și ţĕnĕtori de vite, Maghiarii sunt mai ales olari. In partea unde locuesc Maghiarii vom afla lucruri neobicinuite in alte părţi, care astăḑi numai in Ogna sĕ pot vedé. Adecă, mulţi din acești Maghiari olari nu locuesc in case, ci in *peșteri* făcute in dealul nămulos, din care ’și iau pămĕntul lutos pentru facerea oalelor. E cu totul neobicinuit se veḑi găuri mari și aici in pămĕnt, găurile mari sunt *ușile*, ear găurile mici: *ferestrile*. La multe găuri poţi vedé și uși cu zăvor, ear la altele *sticlă* drept fereastră.

In cărţile vechi cetim, că in vremurile vechi astfel locuiau mai toţi oamenii, adecă in peșteri, acum insĕ este raritate se mai afli peșteri locuite, in Ogna Sibiiului sunt insĕ incă grămadă.

Dar de aceea are Ogna și case frumoase, zidite ca la oraș, mai ales pentru oaspeţii străini.

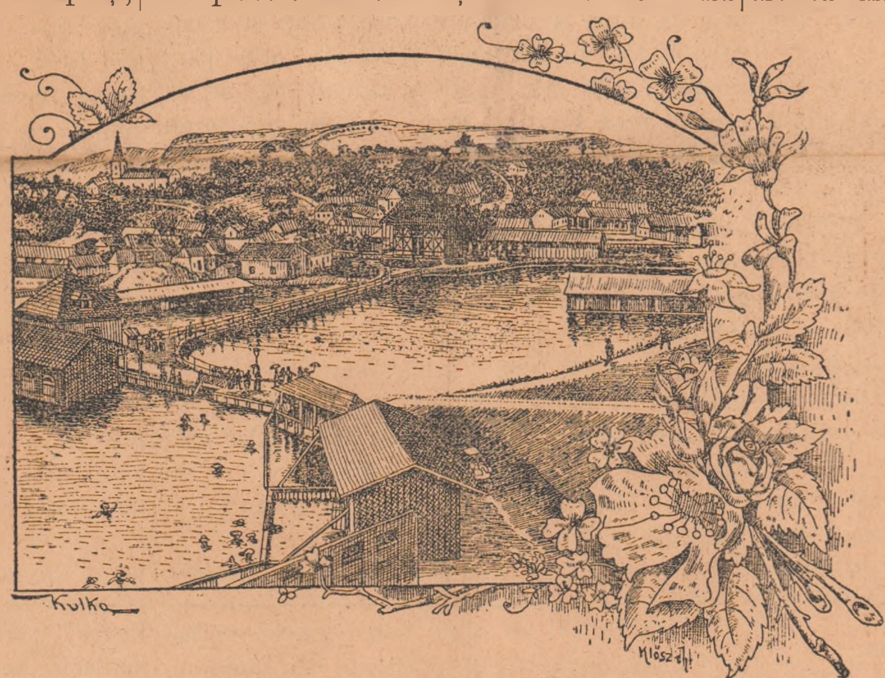
Valoarea cea mai mare a *Ognei* sunt insĕ băile de sare, care dau intregului Ardeal sarea de lipsă pentru trebuinţele casei. Aceste băi erau lucrate incă pe vremea vechilor Romani. Și in locurile unde au săpat aceștia sunt acum lacurile, in care pătrunḑĕnd apă s’a ingrășat apa cu sare și acum se folosesc drept scaldă. Sunt cinci lacuri mari de aceste, unele mai tari ear altele mai slabe. Este unul, numit „*lacul Tiucului*“, care este atât de tare, incât omul nu se poate cufunda, ci apa ’l ţine la suprafaţă, așa incât și omul care nu știe inota poate intra fără primejdia in lacul mare, care este atât de afund, incât până acum nime nu i-a putut mĕsura afunḑimea.

Astăḑi are statul băile sale unde scoate sarea. E o frumseţă rară se intre in băile acele. Afară pe suprafaţă veḑi numai nește căsuţe mici. Intri in una și te scobori vr’o 150 trepte strimte și te pomenești de odată sub pămĕnt intro sală mare, ca o biserică, care este săpată sub pămĕnt. Aici sunt un fel de galerii de poţi umbla jur in prejur și vedea cum se lucrează din jos in afunḑime, dar te poţi scobori până dinjos. Păreţii sclipesc jur in prejur de cristale și flori de sare și din când in când auḑi cum cade ceva in jos, sunt picături de sare care se desfac incet unul după altul de pe pĕrete și cad in afunḑime. Oamenii care lucră in băi au haine anume pentru treaba aceasta, ca se nu le strice picăturile care cad intr’una și oaspeţii care se scoboară, ca se cerceteze băile incă capătă astfel de haine, ca se nu’și strice pe ale lor.

La ḑile mari când vin mulţi oaspeţi se duce și musică in baie, ba in fiacare ap celpuţin odată se duce banda militară din Sibiu, care apoi cântă dinjos in pămĕnt. E o plăcere deosebită și fiori te trec când in sala cea mare de sub pămĕnt, iluminată cu mii de luminări, auḑi musica, a cărei sunete se resfrâng de păreţi și ca și glasul a mii de duhuri ascunse, care insoţesc cântarea. Și vocea omului resună foarte tare, inzecit mai tare ca pe suprafaţa pămĕntului, așa incât pe oamenii care pentru intâia dată cercetează acele locuri ii cuprinde frica și spaima auḑind acele sunete neobicinuite de tari.

Aici in locurile acele lucră ḑiua intreagă sute de lucrători săpând tot mai departe. In trei părţi se sapă așa incât săpăturile trec departe pe sub orașul Ognei.

O priveliște incântătoare este, când deasupra la deschiḑĕtura pe unde sĕ scoate sarea aruncă lucrătorii o legătură aprinsă de paie, care arḑĕnd cade incet incet in baia afundă lăţind o lumină roșatică, care sĕ reoglindește in fie-care cristal de sare. Atunci intreaga baie ’ţi pare o biserică imposantă, cu altare strălucitoare.

Ogna Sibiiului.

Cine călătorește pe acolo, ar greși mult dacă n’ar cerceta acele băi.

Afară de aceea mai sunt incă multe băi părăsite, de unde s’a scos sare, in aceste incepe sĕ pătrundă acum apa. In băile părăsite este cea mai interesantă aceea, in eaare s’au aruncat in 1848 trupurile honveḑilor morţi in luptă. La 1848 a fost aici o luptă mare intre armata impĕrătească condusă de generalul *Puchner*, și intre honveḑii lui Kossuth. Și gardă naţională românească sub conducerea prefectului *Moldovan* a luat parte la acea luptă pe partea Impĕratului. In lupta sângeroasă dela Ogna au remas mulţi honveḑi morţi, pe locul de rĕsboiu, după luptă i-au adunat pe toţi și aruncat in baia părăsită. Acum opt ani s’a pus un monument pe acel loc din partea Ungurilor din Ogna. Acum patru ani deodată se pomenesc Ognenenii că baia părăsită se umple până sus cu apă, și aruncă afară corpurile mai multor morţi aruncaţi acum patruḑeci și șase ani in lontru. Cu ocasiunea aceasta s’a putut vedé ce putere are apa. Toată lumea a remas uimită și invĕţaţii cât și locuitorii de acolo, căci nime n’a creḑut că apa sărată se aibă o putere atât de mare, incât peste patruḑeci de ani se conserve corpurile morţilor tocmai așa cum au fost atunci, când i-au aruncat in lontru. Multă lume s’a adunat ca la minune se vadă lucrul necreḑut. Pe toţi i-au scos din apă și dupăce i-a cercetat medicii și alţii invĕţaţi i-au inmormĕntat cu pompă, deși nu-i mai cunoștea nime.

Chipul nostru arată partea Ognei unde sunt scăldile și locuinţele oaspeţilor care vin la baiă.

Peste vară e plin de lume aici.

Tren după tren aduce oaspeţi din Sibiiu, care vin se ’și caute de sănĕtate aici. Cu miile insĕ ’și iau cuartir in Ogna. Nu arareori putem vedé in *Ogna* oaspeţi din ţĕri depărtate.

Un lucru e cam neplăcut, că vremea e foarte des schimbăcioasă și sĕ intâmplă de vin și ploi mari, de oaspeţii nu pot folosi băile. Dar numai când e vremea rea poţi preţui vremea bună.

Cu apa de beut incă e greu, fiind-că mai toate isvoarĕle din jurul băilor sunt sărate.

Românii ogneni sunt bărbaţi voinici, puternici și buni naţionaliști. La toate adunările românești iau parte in numĕr mare.

Și la meetingul cel mare, care se pregătește acum la Sibiiu pentru de a protesta contra căsătoriei civile vor veni Ognenii cu mic și mare. Astfel e Românul când ’și apără limba și legea.

Oameni răteciți.

Budapesta, 8 Martie 1894.

Jubiți cetitori! Am fost și eu odată in Bănat. Cu drag mi-aduc aminte de dilele petrecute acolo, și mai cu drag îmi aduc aminte, de țeranii români bănățenii. Oameni inalți, chipeși, isteți, buni de vorbă, dulci la graiu și cu priviri deschise, cuminți, — de a dragu se vorbești cu ei. 'Mi drag de bănățeni, și chiar de aceea vin se scriu, aci in „Foaia de Dumineca“ despre un lucru, făcut de neşte bănățeni și care rĕu m'a amărit. Cetitorii mei, cred, că vor afla foarte firească durerea ce m'a cuprins, când in Dumineca trecută, la adunarea, ce s'a ținut aici pentru nunta jidovească, am vĕdut și Români din Bănat.

Cetisem mai inainte prin gazete, chiar in „Dreptatea“ dela Timișoara, că din unele sate sĕ pregătesc țerani români sĕ vină aici, ca impreună cu notareșii și solgăbireii unguri se-și dee votul cu cei ce voiesc, ca decincolo cununia sĕ sĕ facă mai ântâiu la notareșu, și numai dup'aceea la beserică, și că cărțile despre cei botezați, cei cununați și cei morți, adecă matriculele sĕ nu le mai poarte preoții nostri, ci alți domni străini de legea și de neamul nostru, poate chiar jidovi.

Cum dic am cetit, că se vestește despre așa ceva, dar n'am vrut se cred!

Eu incă-s ficior de țeran, eu incă am purtat opinci, eu incă am crescut intre țeranit români, intre cântecele românești de leagăn am crescut mare, cu doine mi-am petrecut copilăria — intr'un sat curat românesc din Ardeal.

Eu incă cunosc țeranii români, căci părinții mei incă-s țerani, plugari — și chiar de aceea n'am potut crede, că țerani români, cari atâta iși iubesc neamul și poporul, că creștini, cari atâta țin la legea și beserica lor — sĕ vină aici la o adunare, care era indreptată chiar incontra neamului nostru românesc și in contra besericii creștine.

Eu îmi diceam, că cine ar cuteza sĕ facă așa ceva e un trădător, un vindetor, un Iudă . . . Și nu credeam se fie atari oameni intre Români.

Dar m'am inșelat. — Adecă tot sunt uscături și in pădurea verde românească. Adecă se află și printre poporul nostru, printre țeranii nostri oameni slabi de ânger, lingăi, cari își vînd legea și neamul pentru câte un blid de linte, pentru câte un os de ros.

Am vĕdut aici in Pesta, pe lângă casele cele nalte și frumoase a jidanilor bogați de aici umblând oameni ce se numiau români, țerani de prin Bănat, din mai multe sate, cam vr'o 50 de toți. Despre oamenii acestia vreau eu se ve spun, iubiți cetitori. Pre acestia i-am numit eu „Oameni răteciți.“

Mai ântâiu am vĕdut vr'o 8 inși la olaltă, mergeau rînd 2 cu 2, in fruntea lor erau 2 domni străini, cari se vede erau nescai notari sau solgăbirei. Țeranii nostri erau de pe lângă Timișoara imbrăcați cu cojoace chindisite frumos, cu căciule negre pe cap, unii, mai bogați și poate mai cu carte, purtau pălării mici, ușurele. Toți erau veseli adecă ca omul care s'a uitat de multe ori in fundul paharului . . . cam vinoși, cum se dice pela noi, prin Ardeal. Cei mai mulți aveau țigări groase in gură și sloboziau la fumuri pe uliță, ca la ei acasă. Lumea de aici se opria in loc, se uita la ei ca la comedie. Jidovii, ungurii și nemții de pe aici de cându-s pe lume n'au mai vĕdut poate nație românească. Steteau pe loc și se uitau. Sĕ mirau de opincile lor și de obielele impestrițate și lungi până cătră genunche. D'apoi de căciulile lor cucuiate in sus ca plosconițele de fîn. — Eu cunoșteam portul, mi-era drag de el, dar străinii, cari nu ne cunosc și nu ne au dragi, îi rîdeau și batjocoriau intot chipu. Unii rîdeau, că nu poartă cisme, alții că de ce li-s căciulele așa lungi și ascuțite. Unii diceau că-s bosnieci, alții că-s muscali. Cei mai mulți ii rîdeau că nu se purtau prea bine — căci, cum am spus, erau cam vinoși.

Mie-mi era rușine, că Românii nostri astfeliu îs făcuți de rîs. M'am dat sĕ vorbesc cu unul. Incep se-l intreb de unde-i, ce căutare au, una alta, ca omul când te intâlnești intre străini.

Dar omul meu făloscolea că el mai inaintea a ciocnit pahare cu solgăbireu, sĕ părea că nici se nu me ia in samă. Par că-i era rușine că-l vede un român.

— „Dar de ce-ați venit la Pesta?“ — Bădicule.

— D'apoi se videm orașu ăsta frumos.

— Nu-ți fi venit numai de aceea, chiar astădi? Ce v-a adus aici pe atâția? Ați venit sĕ priviți nunta jidovească.?

— Ba nu domnule. Noi ni-s toți cununați!

— „Dapoi ce v'a adus?“ — intreb eu de nou. Omul meu inse se duce mai departe, și mĕ lasă — cu ortacul seu, un om mai bĕtrân și mai de cinste, care îmi dedu rĕspuns la intrebarea de mai inainte, dicĕnd:

„Porunca ne-a adus domnule, porunca!“

„Așa!“ — O seracii de Dvoastră, da cine ve mai poate porunci și aceasta . . Și s'au dus oamenii mei, au intrat intr'o dugheană frumoasă sĕ-și cumpere pipe. Erau tot de cele scumpe; pipe de spumă, albe ca laptele și sclipicioase. —

Așa am mai vĕdut și alți bănățeni. Umblau tot grămadă purtați de „domnii“ (?) lor prin ulițele cele mai umblate, de sta lumea și se uita după ei — ridĕnd.

Mi se rușiau obragii de rușinea acelor oamenii. Altădată când me intâlneam aici in Bpesta cu vreun țeran român — părea că nu 'și poate spune bucuria. Dar aceștia pĕcătoși se rușinau se stee de vorbă cu mine. Ii mustra constiința sufletului, vedeau ei că pe căi neiertate au apucat. Umblau cu fața turburată și cu ochii plecați de rușine, căci simția, că lucru neiertat au făcut.

Nici ceea ce era pe aici de vĕdut nu au putut vedea cu inima liniștită, căci toți au trebuit se simtă, că rîde lumea de ei, că au venit sĕ facă un lucru pe care român bun nu-l face, pre care creștin bun nu-i iertat sĕ-l facă. Simția, că Dumnedeu îi va bate că se mestecă cu cei ce urĕsc legea lui, și simția că nu mintea curată, ci pofta de bani l'a adus aci, unde umblă.

Am vorbit cu neşte oamenii din Cheverșu-mare. Erau vre-o 6 inși, imbrăcați toți cu gubă verde. Unu dintre ei dicea, că el cetește „Foaia Poporului“ din Sibiu și „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov. Sĕ mĕ ierte Dlui sĕ-i spun aici, că dacă cetește gazetele acelea, apoi rĕu le cetește și rĕu le pricepe — căci de le-ar pricepe, nu ar' fi venit aici, sĕ se facă de rîs lumii și sĕ-și facă satu de rușine.

Și ce-i din Chevereș diceau, că ei au venit numai așa se vadă lume, „că de ce nis

FOIȘOARA.

Peatra credinței.

Istorioară din viața poporului

de Coriolan Brĕdicean.

(Continuare.)

Bine stăpâne! Alah se fie cu noi . . . respunse bĕtrânul ș'apoi luându-și locul inapoia tĕnĕrului intrară in orașiu pe drumul Făgetului cu pași grabnici . . . trecură pe la biserica românească . . . incoviară pe drumul Timișorii și o luară spre cetate.

III.

In oraș era liniște, când și când lătra câte un câne și altul ii rĕspundea. Casele erau rare și in fundul ocoalelor, in rĕnd cu grajdurile și cotărcile. La stradă era gard de nuele și d'asupra snopi de spini. — Starea rea a siguritățíi făcea pe oameni sĕ clădească in ăst mod casele lor, căci cu gardul la stradă indepărta pe atăcătorii de locuința și scutul averei lor, ș'apoi de frica năpăstuirilor neintrerupte, nici că sĕ cugetau bieții locuitori la zidiri mai de ținiș ci each așa, sĕ aibă unde-sĕ căpătui și ei și bietele vite.

Cam la 300 de pași dela biserica română spre stradă Timișorei, din stĕnga in fața Timișului, sĕ ridică cetatea Lugoșului, pe care a clădit-o guvernatoriu Bănatului ca intr'unul din cele mai de frunte centre ale districtului. Sanțuri largi și afunde incungiurau cetatea, apoi doauĕ rĕnduri de ziduri puternice și de cătră mează nóapte un turnuleț cam ingust dar inalt sĕ ridică peste cetate. D'acolo privia cu inlesnire cel ce voia sĕ vadă peste tot orașul, ba incât ertau dealurile, și până peste hotarul Lugosului. In această cetate țineau turcii o garnisoană de 400 de ostași pedestrime, și 100 de călăreți și cu aceștia 'și asigurau fața de poporul subjugat toată puterea, toată volnicia. Când sĕ apropiară cei doi turci de porțile cetății, straja ce până aci stătea proptit de zid și mai căsca, mai cucuia, tresări de pașii hotăriți ce tot se mai apropiau, sĕ indreaptă și la vederea lunei cunoaște pe cei doi turci, cari grabiau cătră poarta cetăți și și disĕ:

E Asan fiul comandantului Aga și sluga sa Benga.

Sentinela salută, ear Asan îl intrebă:

— Doarme tata? — Dorm toți in cetate? . . .

— Așa e stĕpâne — toți sau așezat. Mergi Bengo! porunci Asan, și scoală șase ostași bine inarmați. Benga intră in cetate și Asan îl aștептă la poartă. 'Și umplu ciubucul și fuma in toată liniștea. Abia gătă ciubucul și Benga sosi cu cei 6 ostași. Asan sĕ puse in fruntea lor și strigându-le: „Urmațimi,“ și porniră in oraș și Benga după ei.

Sentinela privind in urma lor, clătina din cap și șoptea „hej! hej!“ ca semn că nu-i sĕ părea bun scopul tĕnĕrului Asan.

Ș'apoi cu ostașii și sluga sa, nu sĕ opriră până la casa orașului din piața Lugoșului.

Poarta dela casa orașului era deschisă.

Eremia străjarul dormea sub poartă pe o laviță și horcăia strajnic.

Asan îl lovi cu patul puștei in cât bietul străjar, cu o strigare spĕriată sări drept in picioare ținĕnd mâna la locul loviturei și vĕdind pe fiul comandantului cetății, lui bine cunoscut, căzu in genuuchi.

— Unde i patrola? strigă Asan rĕstit.

— E prin oraș rĕspunsĕ străjarul tremurând.

— Mergi! și adună patrolașii; intr'un ceas sĕ fie toți aicea, căci am adus poruncă dela tatăl meu.

pe lume dacă nu se mai umblăm se mai învěţăm“ — ḑicea unul dintre ei.

Aceştia aşa vede, au băgat de samă că au fost duşi pe ghiaţă. De acea au căutat se se scape — cu minciuna. Veḑi bine fără nici un folos. Căci se vede. Dar atâta nas au avut ei totuşi, că nu s'au pus in şir cu ceilalţi străini, unguri şi jidani cari mergeau in marş la adunare sub steag de coloare ungurească. Au făcut'o insă alţii. Vr'o 40 de inşi erau in şirul acelor iubitori de jidovime, alăturea cu duşmanii bescricei şi neamului nostru. Unu ducea chiar steagul de coloare ungurească — iar altul o tablă, pe care era scris ungureşte numele comitatului şi a cercului de unde au venit.

Bieţii oameni fară suflet. Au lăcomit la banii ce-li s'au dat — şi şi-au vîndut neamul pentru 30 de arginţi precum Iuda a vîndut pe Christos jidovilor se-l rěstignească.

Mare, nespuns de mare greşală au făcut acei oameni — şi neiertat lucru au păcătuit. Pentru că ce s'a hotărît la adunarea aceea de Duminecă?

S'a ḑis că toţi, cei de acolo vreau şi doresc ca se se facă legi prin cari se se hotărască introducerea căsătorii civile, (nunta jidovească) purtarea matriculelor prin notari, apoi ridicarea legii jidoveşti alăturea cu legea creştinească propoveduită de fiul lui D-ḑeu, Isus Christos, pre care jidovii nici astăḑi nu-l recunosc. —

Toate lucrurile acestea vrea se le facă acum stăpânirea ungurească de dragul jidovilor — şi peetru ca pe noi românii se ne facă cu incetul unguri.

Intreb pe oamenii cari au fost aici vreau ei aceasta? Dacă nu de ce au venit aici? Până nu se vor pocăii şi intoarce spre bine se ştie ei, că au greşit in contra lui Dumneḑeu şi a neamului românesc! Se ştie că sunt neşte oameni rătěciţi!

E. Ghiduţ.

Ciorobor in Peşta.

Au umblat pe ruptul capului oamenii stăpânirii se prindă Români pentru cioroborul din Budapesta. Pe puţini de tot i-a putut trage pe sfoară şi duce la adunarea de pe têrgul de vite, ca astfel se-şi batjocorească neamul şi biserica. Laudă se cuvine la toţi cari au rěmas acasă, şi părerea de rěu trebue se o spunem acelora, cari n'au ascultat de sfatul inţelept de a remânê acasă ci s'au dus, ca se-i ridă lumea.

Noi până acum de următorii avem ştire, că au fost in Peşta:

*

Din Liget ni se scrie, că la tămbălăul din Budapesta au plecat de acolo conduşi de notariu: primariul comunal, cassarul Nicolae Dragoiu şi un jurat, afară de acea au mai luat cu sine 6 muncitori şi păzitori, dintre cari insě cinci inşi au fost re'nturnaţi la gara din Jebeliu, fiindcă n'au fost destul de sěrbătoreşte inbrăcaţi.

*

Din Secusigiu ni se scrie, că vênătorii de aderenţi n'au putut prinde decât numai un singur nefericit cu numele Arcadie Muşescu, pe care l-au transportat pe spesele fondului secret la têrgul din Budapesta.

*

Din Sân-Mihaiul român ni se scrie că au fost la ciorobor:

Alexiu Pera jude, Stoia Cocaţi subjude, Lazar Stirban casier, Sima Jurma şi Moisă Têrzeu juraţi, Moisă Bain, Pera Tăriţă, Georgiu Creţiu, Georgiu Jurma feciorul epitropului primar.

*

O altă comună representată de un numer mai mare a fost Vălcanul, prin opt ţărani conduşi de notarul comunei.

*

Din Chişoda au fost invěţătorul Pavel Ivi, judele comunal Petru Moldovan, Nicolae Pascu jurat, Ion Negri, Nicolae Ioi Trif Gâlcă, şi Nicolau Firu.

*

Din Beregseu se scrie, că de acolo au luat parte la ciorobor: notariul comunal A. Popescu, membru al sinodului protopresbiteral; judele comunal F. Ghilezan, juraţii St. Negrěu, V. Crişmar, cassariul J. Ciulan, apoi S. Petcu, János Spătar, Csurcsiu L. Bugariu, Moise Mîrza şi Stoia Mîrza, toţi unspreḑece fruntaşi, cari nu ascultă de glasul bisericei lor, ci se lasă pradă momelii duşmăneşti. Se le fie de bine!

*

Din Caransebeş au fost Constantin Burdea şi Petru Vuia. Dzeu se le erte pěcatele, căci ei nu ştiu ce fac!

*

Din Toracul mare au fost notariul Mioc, şi plugarii Iosif Secoşan, Teodor Muntean, Efta Cêrmu şi Savu Despot. Sěrmanii oameni traşi pe sfoară.

*

Pe ceilalţi, despre cari vom mai primi ştire îi publicăm in numěrul viitoriu.

Convorbire despre sănětate şi boale.

America este acea parte a pământului de unde ne vin toate minunile propăşirei omeneşti. Mintea americanului iscodeşte lucruri, cari dacă nu le-am vedea, ni s'ar părea că sunt din poveste. Electricitatea, acea putere tainică din natură, care săteanul nostru până acuma numai in vultoarea neagră a norilor o vedea, când intre fulgere şi trăsnete in forma unei schintei sau a unei făşii luminoase îţi isbeşte ochii de-ţi iea vederile. Astăḑi mulţămită americanului Edison schinteaua fulgerului s'a imblânḑit, ea ne luminează cele mai multe fabrici şi maşini; ba oraşe intregi numai folosesc petroleu sau gaz de cărbuni ci electricitatea, o lumină fără fum şi fără cenuşe care se aprinde fără aprinḑele şi se stinge fără se sufli in ea sau să-i iei mucul cu mucări. Timişora, Caransebeşul, Băile Herculane aḑi mâne Sibiul, Aradul şi alte oraşe sunt luminate cu electricitate.

Tot din America ne-a venit telefonul, ca să poţi tu vorbi cu graiu viu cu fiul tĕu, care e la şcoală in alt oraş la Budapesta sau la Timişoara, Arad şcl. — Dar casa cu 10—20 de aridicături, toată din fier ziditǎ, in care locuiesc sute de oameni şi eară o poţi muta in altă parte a oraşului, fără ca un suflet din ea să fie impedecat in lucrarea sa dilnică! Indrěsneţi ca americanii in intreprinderi de tot felul numai găsesci. — Cui i-ar mai fi dat in minte gândul, ca să facă din o femee slabă prăpădită, — grasă şi sănětoasă prin aceea că o indoapă cu mâncare de câte 7—8 ori la ḑi, făcându-i silă ca cum a-i ingrăşa o gâscă. Şi ca să poată mistui tot ce intră in

---

Eremia plecă pe poarte cea mare şi in scurt timp după el la un semn a lui Asan he furişă şi Benga prin ocol pe partea de 'napoi, şi se pierdu prin uliţi.

Asan cu ostaşii remăsése sub poarta casei oraşului.

Eremia cutrieră oraşul şi unde află vr'un patrolaşi pe stradă sau trântit inaintea vr'unui dughean, sau dormind pe laviţele depe uliţi, s'au ameţit de bĕuturi cucuind, îi impărtăşi porunca lui Asan, şi toţi frecându-se la ochi şi scuturându-şi somnul porniră către casa oraşului.

Când s'a rentors străjarul Eremia din calea făcută intru implinirea poruncei lui Asan, trecând in strada Făgetului pe la casa obercnezului Belu, 'şi aduse aminte că obercnezul a intărit aspru pe slujitorii oraşului, că despre ori ce poruncă din cetate deloc se-i dee ştire.

Casa obercnezului ca toate casele era in fundul ocolului, eară la stradă era gard şi poartă.

Eremiă batu cu bâta sa in poartă.

Atunci se auḑi in tăcerea noptii clănţănirea unei brave şi in uşa grajdului Partenie, sluga obercnezului, strigă: cine? Eremia respunsé:

— Eu sunt Eremiă străjarul şi am se aduc o veste obercnezului dela noi, dela casa oraşului. Scoală-l şi deşchide se intru la el. Sluga rěspunsě: Obercnezul e la vie — vino mâne dimineaţă.

Eremia îi ḑice: noapte bună, şi plecă. Când a ajuns la casa oraşului, patrolaşii erau mai toţi adunaţi şi aşteptau plini de groază poruncile.

D'odată un sunet posomorit tras in dungi deşteptă oraşul, şi din toate părţile strigări spaimântătoare: foc! foc! vijâiră sgomotos. Cătră strada Făgetului se veḑea ceriul mai luminat; şi toţi alergau intr'acolo.

A patra casă din stênga, casa obercnezului Belu ardea in toată puterea.

Bărbaţi, femei treziţi din somn, care cu ce au putut lua in pripă pe sine, cu ciubere, cu troace, cu ujoage, cu caii — alergară la locul de primejdie.

Şi stěpânul nu-i acasă! Mulţiamim ţie Doamne! acum scot marvaele, — lucrurile din casă. Tot a fost treaz sěracul Partenie! Năvală dăduseră cu toţii.

Tot ce se huruia la pămênt ardea! Apă, apă, apă, strigau bărbaţii negrii de fum şi cu dungi groase de sudoare in faţă.

Apă! apă! femeile despletite ţipau cu mânile 'n păr. Apă, ard grinḑile! copii tremurând de grijă şi ei sberau plângând după părinţi. Apă! Apă! (Va urma.)

Cântece ostăşeşti

culese de I. Pop Reteganul.

Arde para focului
Pe munţii Tirolului
Şi mai de mult se fi arsă
Că răgute n'ar fi trasă.
Vai sěracile régute
Când au trecut preste munte,
Nu puteau trece de multe,
Când au venit inapoi
N'o venit numai vre o doi.
Din Rodna-veche in Ardeal.

Atuncea-mi cântă tu cuce,
Când p'al méu bădiţ l'or duce;
Şi atunci cântă şi tu ţarcă
Cându-i vedea că-l imbracă;
Şi atunci cântă şi tu cioară,
Când vei vedea că mi-l joară.
Din Reteag in Ardeal.

Bate Doamne, bate rěu,
Pe maioru din Buzěu,
Că m'a dus din satu meu
Pe unde nu cunosc eu,
Şi m'a dus din casa mea,

stomac, o unge și o trage și o frământă după obiceiul babelor trăgătoare dela satele noastre. Aceasta metodă de vindecat tot din America ni-a venit și se numește Metoda Weyr-Mitchel. Multe femei bolnave, slăbite in carne și in puteri, fără poftă de mâncare, lipsite de sânge s'au făcut sănătoasă și s'au ingrășat după sistemul acesta pre care și medicii din Europa l'au primit.

Dar ce vorbesc eu in „Foia de Duminecă", către sătenii români, despre un fel de cură, de care sătenele noastre, laudă Domnului, nici odată n'au trebuință. Cura americană e pentru ființele gingașe, plăpânde crescute ca plantele din paturi calde inchise cu sticlă, fără a asuda de lucru, fără a simți vr'odată răsăritul soarelui, ba fără a fi vedut vr'odată răsăritul soarelui. Domnișoare seu doamne nenorocite, pre cari părinții de dragoste prea mare le fereau iarna de frig, vara de căldură, le țineau in casă, ca nu cumva vêntul să le strice fața, să le umfle migdalele, ba doamne apără, se tușească, și așa mai departe.

Asemene cocoane sau coconițe devin apoi palide, veștede, slabe, pipernicite și cu toate că li-a dat Dzeu bogăție și traiu ușor așa față au par' că mănâncă tot răbdări fripte.

Pe acestea apoi doctorii americani le pun la muncă; dar fiind că ele nu-s harnice nici un ol de apă să-l ducă până la gură, munca lor va fi la inceput pasivă: să rabde ca altcineva să pună in mișcare sângele prin frământarea mușchilor, ce se dice m a s a j.

Și fiind că prin crescerea lor gingășită erau obicinuite a mânca puțin, doctorii le pun la ingrășare. Astfel incetul cu incetul incep a prinde carne și putere. Atunci urmează scularea de dimineață la răsăritul soarelui, preumblarea prin gradină, precând roaua incă nu s'a uscat de pe frunze. La inceput merge greu se părăsesci patul moale când ți-e somnul mai dulce, dar in sfirșit merge și asta, dacă vrei se te faci om din neom. Ba și patul se schimbă, căci doctorii naibei se fac să lapedi dricala (salteaua) moale și să te culci pe un așternut mai țepenișor.

Eată dar, că ceea ce la sătenele deprinse cu munca și cu natura, a intrat in obiceiul dilnic, — cocoanele, ca să se deprindă cât de cât, cu munca, aerul, oboseala plătesc cu bani scumpi numai se prindă și dênsele niţică carne in spinare și rumeneală in față.

E blestêmul bogăției și a boeriei, că cel ce innoată in ea uită că menirea omului pre pământ e: c a c u s u d o a r e a f e ț e i s ă - ș i a g o n i s e a s c ă p â n e a. Aci se cuprinde nu numai morală creștinească ci și o regulă de frunte higienică care te invață să te cuprindi de mic cu aerul liber, cu vêntul, gerul, căldura; să-ți oțelesci organele, muschii, inchieturile prin mișcare mai incordată prin muncă mai obositoare.

De câte-ori nu stăm uimiți la bieții copii săraci dela țeară cât pot se rebde de frig, de foame, de oboseală și pe lângă aștea ce deștepți sunt la minte. Câtă invețătură trebue dat copiilor dela orașe ca să-și adune suma de cunoștințe ce o are săteanul de acasă prin intuițiunea sau băgarea de samă a sa proprie.

Este uimitoare p r o s t i a c o p i i l o r d e l a o r a ș e — f ă r ă s c o a l ă.

S'ar crede că copii dela orașe sunt mai cu minte decât cei dela sate. Dar e tocmai contrarul. Un invețat engles a pus la cercetare un numer mare de băeți din orașul vestit Boston și a găsit că copii cari n'au fost incă la scoală până la anul al 6-lea a vêrstei lor, nu au cunoștință despre cele mai simple lucruri din viață, cari la băeții nostri dela sate sunt bine cunoscute.

El a găsit că din 100 de asemenea copii 14 n i c i o d a t ă n'a u v ê d u t v'r o s t e a p e c e r i u, — 45 n'a u f o s t n i c i o d a t ă l a ț a r ă, — 20 n u ș t i a u, c ă l a p t e l e v i n e d e l a v a c ă, — 55 n u ș t i a u c ă s c u l e l e d e l e m n s e f a c d i n a r b o r e, — 15 n u c u n o ș t e a u d e p e n u m e c u l o r i l e v e r d i a l b a s t r u (v î n ê t) g a l b i n, — 47 n'a u v ê d u t n i c i o d a t ă u n p o r c. — Toate acestea le-au invețat mai tâdiu la scoală. Fără scoală, copilul dela oraș ar remânea mai prost ca cel dela sat. —

Dr. V—a.

Din legile țerei.

Legea despre transgresiuni.

(Continuare.)

Cap. VIII.

§. 100.

Proprietarii de trăsuri (fiachere) cari susțin comunicațiunea de persoane pe teritoriul unui oraș sau intre mai multe comune, sau proprietarii de alte unelte de transport ce servesc spre folosirea publicului, cari au transportat pe cociile, respective pe alte unelte ale lor de transport pe vr'un individ cuprins de boală epidemică sau contagioasă, și știind această dau cociia spre folosire publicului sau primesc pe cineva intr'ênsa spre transportare, inainte de ce ar fi desinfectat-o in modul prescris de autoritate: se pedepsește cu inchidere până la cincispredece dile și cu pedeapsă in bani până la una sută de fiorini.

Și visitiul, sau altă persoană din serviciul proprietarului incă capătă opt dile de inchisoare dacă știind de imprejurarea insemnată in acest §. la indemnarea stăpânului seu a comis transgresiunea determinată aci.

§ 101.

Dacă proprietarul nu a avut cunoștință despre transportarea unui suferind de boală epidemică sau contagioasă, — pedeapsa de inchidere până la 15 dile stabilită in §-l 100 se va aplica numai singur contra vîsitiului sau a altei persoane din serviciul proprietarului, cari au știut de această imprejurare și nu au inștiințat-o proprietarului sau nu au deșinfectat in modul prescris de autoritate, trăsura respective unealta de transport inainte de a o folosi din nou spre transportare.

§. 102.

Cel ce observă la un animal de sub grija sa semne de turbare sau de altă boală periculoasă pentru oameni sau animale și nu separă numai decât acel animal, sau in alt mod nu'l face nevatămător și nu face totodată arătare la autoritate despre boala observată: se pedepsește cu pedeapsă in bani până la trei sute de fiorini.

§. 103.

Cel ce calcă, in alt cas, decât in cel descris in §. 102 — cutare ordinațiune sau statut estradat pentru evitarea pericolelor ce pot naște asupra sănătății omenești prin animale bolnave: se pedepsește cu pedeapsă in bani până la una sută de fiorini.

§. 104.

Se pedepsește in inchidere până la o lună și cu pedeapsă in bani până la una sută de fiorini.

1) Celce calcă normele sanitare referitoare la visitarea vitelor sau a altor animale detăiat pentru alimentarea oamenilor, sau la tractare cu acelea;

2) Celce taie sau lasă se taie in alt loc, o astfel de vită sau animal care după normele sustătătoare numai in belitoarea publică e ertat se se taie.

3) Cel ce, in atari locuri unde nu este belitoare publică, calcă ordinațiunea sau regula stabilită la tăierea vitelor sau a altor animale și vinde sau folosește carnea dela o vită sau animal astfel tăiat.

4) Celce folosește de mâncare sau o dă spre acest scop altora, — carnea dela vita sau animalul bolnav crepat sau taiat, — știind această imprejurare.

In cas de recidivă, dacă nu au trecut

Nu cunosc pe nimenea,
Fără frunda și iarba
Care-i și prin țeara mea,
Făr' luna și soarele
Că ele-s surorile.

Din Băiesci (țeara Hațegului) Ardeal.

Bate Doamne Neamțu-n curte
Că m'a coborit din munte
Și m'o pus intre regute,
Mi-o tăiat peru din frunte
Și mi-o dat pușcuța -n brațe
N'a copile și te -nveață;
Diua me -nveaț'a pușcă
Și noaptea -n șilboc a sta.

Din Rodna-veche.

Când ți-o fi mândruță dor
Fămi cămașa de fuior
Și mi-o coasă cu Meițe
Și-o trimite la Bistrița
La Bistriță-om face carte
Și-om trimite la Orade,
La Orade-om pune ruji
Și-om trimite-o pân' la Cluji.

Din Rodna-veche.

Cântă cucul la Făget
Rĕmâné-reai sat secret,
Cântă cucu-n mĕr gutâiu
Rĕmâné-reai sat pustiu.

De pe Someș-Ardeal.

Cântă cuce, când ti duce
Sé ne prindem frați de cruce
Că și eu sunt ducător
Colo-n luna lui cuptor,
Tu-i merge pe sus cântând
Io-i merge pe jos plângênd.

Din jurul Blașului-Ardeal.

Cântă puiu cucului
Pe têrnațu Clujului
Și-așa cântă de cu jele
De gândești că Cluju piere,
Și așa cântă de cu drag
De gândești că Cluju-i spart.

Din Rodna-veche.

Cătănireaș fără frică
De mi-ar fi drăguța mică
Drăguța mi-i mărișoară
După feciori se omoară!

Din Șomcuta-Ardeal.

doi ani dela implinirea ultimei pedepse, se poate urca pedeapsa la inchidere până la două luni și pedeapsă in bani până la două sute de fiorini.

§. 105.

Celce aruncă in fântână, apaduct sau isvor, care servește oamenilor spre folosire, un obiect (lucru) murdar sau scârbos, sĕ pedepsește cu inchidere până la trei dile.

Ear acela, care strică din adins o fântână, apaduct sau izvor, deschis pentru folosirea publică in așa chip, incât strică apa de bĕut sau posibilitatea de a o folosi, sĕ pedepsește cu inchidere până la cincispredece dile și cu pedeapsă in bani până la una sută de fiorini.

NB. Art. V. 1878 §. 315 despre inveninarea fântânelor, apaductelor sau isvoarelor. Fapta e crimă și se pedepsește cu robie dela 5—10 ani; dacă a produs vătămare trupească grea sau moartea cuiva cu robie dela 10—15 anii. Casurile referitoare la omorire cad sub §§. 278, 279 etc. a codicelui penal.

§. 106.

Acea persoană femeiască, care intră in serviciu de doică știind că sufere de boală contagioasă (lipiciósa) sau venerică, sau care după ce a intrat in serviciul de doică, cade in boală contagioasă sau venerică și nu descopere această imprejurare numai decât, după ce a observat-o, se pedepsește cu inchidere până la două luni.

§. 107.

Se pedepsește cu inchidere până la opt dile, cel ce calcă normele sustătătoare in privința ferberei mâncărilor in vase de aramă, cinc sau alt metal, precum și acela care calcă regulele stabilite, pentru ținerea și manipularea mâncărilor și bĕuturilor destinate spre vindare sau impărțire.

§. 108.

Apotecarii, chemicii precum și preparatorii de venin sau de mărfuri (materii) care conțin venin in cantitate șrimejdioasă vieții sau sănătății, mai departe aceia, cari intrebuințează astfel de materii in fabrica sau industria lor; in fine vîndatorii ăstorfel de lucruri se pedepsesc cu inchidere până la o lună și pedeapsă in bani până la trei sute de fiorini:

1., dacă la fabricare sau vîndare, nu folosesc esclusiv numai cântare și requisite prescrise spre acest scop;

2) dacă nu țin veninul sau materii veninoase in ladițe sau aparate deosebite, făcute din material destul de tare și inchise;

3) dăca in fabrică sau lucrătorie industrială nu țin inchise in loc sau localitate separată veninul sau materia conținătoare de venin, care e mai multă, de cât ce li e de lipsă pe o di in stabiliment;

4) dacă calcă alte ordinatiuni sau regule stabilite cu privire la gătirea, ținerea, vindarea sau transportarea substențelor inșirate in §-l present, §. 109.

Celce calcă regulele referitoare la fabricarea, ținerea, pâzirea, vîndarea transportarea sau folosirea materiilor esplodătoare și cari sĕ aprind ușor: sĕ pedepsește cu inchidere până la cincispredece dile și cu pedeapsă in bani până la una suta de fiorini.

§. 110.

Se pedepsește cu inchidere până la cincispredece dile și cu pedeapsă in bani până la una sută de fiorini: celce când sparge prin esplodare edificiu, stâncă de petră, pământ sau orice alt obiect, calcă dispositiunile stabilite in ordinațiune ministerială sau in statut.

§. 111.

Se pedepsește cu inchidere până la o lună și cu pedeapsă in bani până la două sute de fiorini:

Cel ce calcă ordinațiunea sau statutul estradat in scutul siguritățîi vieții sau a sănătății, cu privire la mașine cu aburi sau alte mașine, locomobile sau cale ferată.

(Va urma.)

Felurimi.

Cel mai nesănĕtos oraș din Europa. In intreaga Europă, orașul cel mai nesănĕtos este Barcelona, oraș fruntaș in Spania, in care casurile de moarte sunt mai dese. După o statistică oficioasă mortalitatea in diferite orașe este următoarea: Dintre 1000 de locuitori mor pe an in Edinburg 19, Londra 20, Stokholm 21, Bruxella 22, Paris 23, Berlin 23, Viena 26 și in Barcelona 31. Dacă nu ar veni sucurs de locuitori din țară, atunci orașul acesta in scurt timp ar fi pustiu. In anul 1883 au fost in Barcelona cu 800 mai multe casuri de moarte, ca de nascere. Causa referințelor acestora este, că orașul e clădit pe pământ mlăstinos și nu e de loc canalisat. In continuu domnesc boale epidemice, ca friguri, tiphus, vĕrsat și altele. Intre anii 1333 și 1396 de șease, ori a grasat ciuma, intre 1408 și 197 de treispre-dece ori, intre 1501 și 1598 de opt ori. Ciuma neagră in anul 1348 grasă in Barcelona opt luni și goli aproape intreg orașul de locuitori. In timpuri de coleră e orașul acesta ingrozitoriu.

O nouă mașină de sburat. — D. Lilienthal a inventat o mașină de sburat, care a fost viu comentată de diferite reviste științifiice și literare.

Aparatul d-lui Lilienthal constă din două ăripi de o suprafață totală de 15 metrii pătrați, convexe la partea lor superioară și intre cari e așezat un aviator și cu mâinile se poate pune in mișcare prin ajutorul unor sfori, aripile. Greutatea aparatului intreg este de 20 de kilograme cel mult.

Ast-fel echipat, d. Lilienthal își face un vênt de 5—6 pași, pe o plat-formă inaltă de 4—5 metrii, apoi se aruncă in vid, planează și chiar ajunge ca să se inalțe și cade la o distanță de 250 metrii.

După un fisiologist german d. Bois-Reymond, care a asistat la aceste experiențe, această mașină ar fi foarte bună ca să servească la baloane in loc de „parașută“.

Asasinarea unei fete tinere. Un omor ingrozitor a emonționat populația din Elveția.

Intr'una din nopțile trecute, spre dimineață, un individ cu numele Walter s'a introdus in camera unei fete in vîrstă de 15 ani, care locuia in aceiaș casă unde ședea și a trântit'o jos din pat sdrobindu-i capul cu un ciocan mare de fer.

Nenorocita fată a murit in câte-va minute. Ea n'a putut striga la inceput de frică și in urmă căzuse amețită la intâia lovitură de ciocan.

Victima al cărei nume e Marie Wangler, era fiica adoptivă a lui Muri, proprietarul casei.

După ce a săvêrșit crima, Walter s'a dus la o casă vecină și a inceput sĕ spargă ferestrele cu pietre.

Proprietarul, Studhalter l'a rugat intâiu sĕ se astâmpere, pe urmă insĕ vedênd că n'are ce sĕ-i facă a luat o sabie și l'a isbit așa de puternic in cap in cât criminalul a cădut jos.

El a fost arestat.

A doua di s'a constatat că Walter a inebunit subit și astfel a săvîrșit crima, despre care am vorbit mai sus.

Valoarea unui cal mort. Iată amănunțit cât valorează un cal mort: Pelea, care cântărește de la 24—34 kilograme se poate vinde cu 8—10 lei; coama valorează 2 lei kilogramul; carnea in greutate de 100—150 kilograme intrebuințată pentru ingrășarea animalelor se poate prețui cu 15—20 lei.

Un cal are 15—18 kilograme sânge care uscat și prefăcut in praf are o valoare de 2—3 lei kilogramul.

Intestinele și celelalte rĕmășițe se vênd cu 1 leu; 2 kilograme de muschiu după uscare face 2 lei și se intrebuințează la fabricarea cleiului.

Grăsimea asemenea se vinde cu 1 leu kilogramul.

Astfel valoarea unui cal mort poate să fie de 60 de lei.

Economiă.

Raport săptĕmânal. In piațele din țĕrile esterne comerciul tot stagnează incă și nu se ivesc incă nicăiuri semre de indreptare spre bine.

In piața din B p e s t a comunicațiunea și comerciul a fost stabilă in sĕptĕmâna trecută. Toate spețiele de grâne se căutau puțin și nu se urcară in prețuri. Cu atât mai bine au fost căutate nutrețurile.

G r â u curat s'a adus puțin la târg și era căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat incă grâul de proveniență indigenă, preferindu-l grâului străin altădată tare căutat. Circulațiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 100,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost puțiu căutat. S'au vêndut vr'o 2 mii de măji metrice și se plătea, amĕsurat cualității, cu 6 fl. 69 cr. — 6 fl. 80 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, a mai cădut in preț, in fine s'au vêndut cu 4 fl 77 cr.—4 fl 80 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 60—4 fl 90 cruceri.

G r â u l este staționar. Prețurile variau cu 7 fl 14—7 fl 46 cr.

S ĕ c a r a incă sau cumpĕrat, cumpĕrătorii erau puțin reservați; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulațiune de 5000 măji metrice, iară prețul se stăbili in fine cu 5 fl. 70 cr. — 5 fl. 84 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl, 40 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 50 cr. 5 fl. 67 cr.

O r z u l de nutreț și de fabrici este puțiu; cel ungar e de tot rar; prețul cu 5 fl. 10 cr. — 6 fl. 55 cr. cel din esterne era cu ceva mai scump și se lua in fine cu — 5 fl. 95 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau incă; prețurile erau: P ă s u l a puțin căutată măre albă 5 fl. 70 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 4 fl. 71 cr. pistriță 4 fl. 85 cr. pitică 7 fl. 25 cr. M a z e r e 8 fl. 10 cr. — 9 fl. 50 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun și despoiat, amĕsurat soiului și mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênĕt 33 fl. C h i m i n, din țară nu

este, cel ollandez 42 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

Sĕmênţuri. Sĕmênţă de trifoiu 62—71 fl. de luţernă 66—71 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 7 fl. 75 cr. — 8 fl. 00 (tot per 100 Kilogr.), de Iin 11 fl. 50 cr. — 12 fl. 50 cr.

Gogoaşe 10 fl 50— 12 fl 75.

Victualii. Preţurile preste tot scad încă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3 fl. 20 cr. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 70 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 5 fl. 50 cr. = 6 fl. — cr. per păreche en gros.

Oauĕ, 49 până 50 dărabe 1 fl.

Cartofi (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au suit cu puţin la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 60 cr. rosa 2 fl 50 cr. ca covrigii 5 fl 10 cr. de fabrică 1 fl. 20 cr. —

Prune sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — Mierea destilată cu 33 fl. — Ceara, slab s'au căutat.

Ceapa in cuantităţi mari a crescut până la 7 fl. 80 cr. — Aiul 38 fl (per 100 Kilogr.)

Lâna. Têrgul a fost mai cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 86 fl. vênĕtă mai slabă 85 fl. mai bună 107 fl. defectuoasă 93 fl.

Carnea de viţel. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. -- 7 fl 40 cr. părechia.

Porcii 43—50½ cr. de chilă.

Unsoare de porc 52 fl. cr. — Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 46 fl 50 cr. amĕsurat cualităţii.

Piei brute. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 8000 dărabe sêrbeşti cu 65 fl. — 3000 ardeleneşti cu 62 fl. şi 6000 macedonene cu 103 fl. per 100 kilograme.

*

Têrgul de vite de tăiat din Viena. In această sĕptĕmână ce espiră s'au adus la piaţa têrgului de vite cornute din Viena 5170 dărabe, dintre cari 2014 au fost din Ungaria, 595 din din Galiţia şi 2561 din Austria. Intre aceste au fost 4333 grase şi 837 slabe. Din causa că têrgul a fost bine cercetat, fiind că de astădată s'au adus cu 1003 boi graşi mai mult ca in sĕptĕmână trecută, tendenţa circulaţiunii a fost moale. Soiuri de cualitate primă s'au vêndut cu 2 fl., eară alte soiuri cu 3 fl. mai ieftin de maja metrică. Preste tot s'au vêndut boi din Ungaria cu 52—60 fl., de cualitate primă cu 63 fl. de maja metrică; din Galiţia cu 52—60 fl.; din Austria cu 53—60 fl., cualitatea primă cu 65½, esepţional 67½ fl. de maja metrică, cu viaţă, nesocotită darea de consum.

*

Ceara de altuit. Cunoscutul pomolog N. Gaucher din Stuttgart, acărui opuri despre cultivarea şi nobilitarea pomilor sunt mult cetite între germâni, dă deosebite indrumări şi la facerea alifiei de altuit. Precum se ştie, sunt foarte multe soiuri de astfel de ceară, dar nu strică a mai aminti şi aci despre aceasta materiă atât de insemnată la pomolog. Mulţi sunt cari ceara de altuit şi-o cumpĕră din prăvălii ori farmacii (apotece); mulţi sunt apoi şi de aceia cari inşişi şi-o preparează după anumite recepte. Unele pot fi in adevĕr bune, dar sunt multe cari nici nu merită amintite, căci ori sunt foc de scumpe, ori că nu ajută nimic la vindecarea ranei, ori-că, ce e şi mai rĕu, mĕresc şi ajută putrezirea ranei pomului.

De aceea eată — după cuoscutul pomolog N. Gaucher — cum putem avea o ceară bună de pomi:

Dacă voim a avea 1 chilogr. de ceară (alifiă luăm 830 grami rĕşină curată de brad ori molid, 15 grame rĕşină neagrră, 30 grame sĕu de berbece, 35 grame cenuşă cernută şi 90 grame spirt. Topim intr'o oală de pămênt ori de fier rĕşina neagră şi cea galbină cu sĕul aşa de bine, până e fluid. In timpul cât se topesce tot mestecăm in oală. După ce e bine topită tot mestecând punem cenuşa in fluiditatea fierbând. Ear după ce materia acea-i bine mestecată şi rece de jumătate turnăm spirtul tot mestecând dar îl turnăm incet, numai câte puţin odată, până ce l'am turnat tot. Dacă cumva s'ar fi prea intărit in decursul acesta, că până turnăm spirul luăm de la foc oala, atunci o mai punem o leacă sĕ se incălḑască puţin şi apoi o punem in scătule de tinichea (pleu) de unde luăm după trebuinţă. In chipul acesta avem cea mai bună ceară de pomi, neagră, bună, in colorea scoarţei pomilor.

*

Orbalţul la porci. Causa orbalţului, după părerea unui profesor vestit, este o ciupearcă crepată, atât de mică, cât numai prin sticle mĕritoare sĕ pot vedé. Soiurile noastre de porci nu sunt atât de aplecate la acest morb, ca porcii englezeşti. Mai tare se arată la porcii tineri şi numai mai rar la cei trecuţi de 4—5 luni. Orbalţul acesta grasează mai mult vara, in lunile Iuniu — Septembre. Causa este că baccilul sĕ desvoaltă mai tare in timpul cald al verei. Ḑic unii că coteţele ar fi causa de unii porci capătă orbalţ, ceea ce nu-i chiar adevĕrat; mai curênd sĕ poate naşte din nutremêntul slab şi neindestulitoriu, cum sunt lăturile slabe, spălăturile inăcrite, buruienele din grădini şi alte rămăşiţe proaste. Prin nutremênt slab sângele sĕ slăbeşte şi morbul se iveşte. Prin transportul porcilor bolnavi şi prin ingroparea cadavrelor in gunoiul pe unde umblă porci sănĕtoşi, încă se transplântă morbul printre porcii cei sănĕtoşi, care, lucru natural, sĕ bolnăvesc. Ca sĕ nu se âmplă porcii de acest morb, e bine sĕ curăţim, aerisăm şi disinficiem coteţele in care au zăcut porcii bolnavi, ear porcii de nou cumpĕraţi se nu-i punem la olaltă cu cei de acasă cel puţin opt ḑile, vorba Românului: Grija bună ne fereşte de daune. — i

*

Adăparea cailor. Un cal sănĕtos are pe ḑi lipsă de 20—30 litre de apă. Apa aceasta se nu fie nici când prea rece, căci de-i prea rece capetă dureri de foale, din care i se ivesc apoi şi alte boale. Apa fântânilor afunde şi a izvoarelor din munţi chiar şi vara e prea rece şi deci numai cu cruţare se lăsăm se o bee. Când e calul flămênd nu e cu sfat se adăpăm caii; de sunt sĕteoşi, ca se poată mânca, le jilăvim nutreţul o leacă, ori că le dăm nutremênt apătos: iarbă, lucernă, trifoiu, napi. Mai trebue se grijim şi de aceea, ca de odată se nu bee grea multă apă şi se le dăm schimbat, odată mâncare apoi apă. Mai potrivită pentru cai este apa riurilor, cu deosebire cea moale. i

---

Sortiri.

Losuri trase. La cea din urmă sortire a losurilor **Basilica** din Bpesta au dobândit câştigul principal de **20.000** fl. seria 5428, nru 68, de **1000** fl. seria 2596 n. 95, de **500** fl. s. 5125 n. 89, şi 5596 n. 86, de **100** fl. s. 5130 n. 4, s. 1026 n. 89, s. 2303 n. 66, s. 5324 n. 83, s. 4809 n. 16, s. 5072 n. 64, s. 2879 n. 62, s. 7579 n. 63, s. 5213 n. 21, s. 335 n. 57, **50** fl. 2769 n. 87, s. 5430 n. 43, s. 5358 n. 70, s. 2139 n. 1, s. 3670 n. 80, s. 6815 n. 20, s. 774 n. 72, s. 7549 n. 22, n. 4412 n. 20, s. 3648 n. 79, s. 149 n. 18, s. 2290 n. 61, s. 5840 n. 67, s. 5947 n. 79, s. 6180 n. 67, s. 7995 n. 24, s. 5964 n. 11, s. 73 n. 1, s. 6641 n. 37, s. 5384 n. 75, s. 2847 n. 56, s. 5230 n. 99, s. 5164 n. 15, s. 4141 n. 99, s. 6844 n. 18, **25 fl.** s. 3017 n. 63, s. 4110 n. 39, s. 3555 n. 15, s. 3618 n. 94, s. 3268 n. 57, s. 7863 n. 65, s. 4765 n. 43, s. 3711 n. 41, s. 5775 n. 64, s. 3527 n. 62. s. 5166 n. 85, s. 1153 n. 26, s. 6796 n. 14, s. 5729 n. 37, s. 2302 n. 39, s. 4618 n. 92, s. 5709 n. 41, s. 4661 n. 24, s. 7551 n. 24, s. 7838 n. 77, s. 896 n. 8, s. 8068 n. 19, s. 7438 n. 62, s. 866 n. 5, s. 1237 n. 50, s. 4352 n. 86, s. 1638 n. 2, s. 5932 n. 79, s. 1487 n. 57, s. 6536 n. 57, s. 5926 n. 48, s. 6765 n. 27, s. 6867 n. 35, s. 2813 n. 95, s. 5375 n. 10, s. 7486 n. 37, s. 1228 n. 50, s. 68 n. 30, s. 6978 n. 51, s. 4559 n. 89, s. 1519 n. 86, s. 3829 n. 83, s. 227 n. 51, s. 2161 n. 33, s. 306 n. 25, s. 6012 n. 23, s. 4335 n. 8, s. 769 n. 49, s. 5553 n. 77, s. 1922 n. 42.

Losurile de stat din 1864; căştigul principal l'a dobândit seria 2089 nr. 57; **20,000** fl a dobândit seria 3328 n. 38; **10,000** fl s. 2089 n, 49; **5000** fl s. 3068. 51 şi s. 3318 n. 2. Apoi sau mai tras seriilo 28, 172, 266, 556, 741, 773, 856, 890, 1148, 1165, 1388, 1735, 1872, 3204, 2223, 2254, 2331, 2461, 2543, 3206, 3282, 3382 şi 3608.

Losuri trase. La tragerea losurilor societăţii crucei roşie ungare câştigul principal de **20,000** fl. l'a dobândit seria 854 Nr. 44; apoi **1000** fl. a dobândit seria 3153 Nr. 33; câte **500** fl. au dobândit seriile 5001 Nr. 35 şi 6581 nr. 79; câte **100** fl. seriile 368 nr. 80, seria 660 nr. 31, seria 1413 nr. 13, seria 3494 nr. 75, seria 3961 nr. 42, secia 4477 nr. 27, seria 7796 nr. 17. câte **50** fl. seria 121 n. 2, s. 482 n. 86, s. 730 n. 83, s. 762 n. 52, s. 953 n. 3, s. 979 n. 67, s. 11b5 n. 78, s. 1250 n. 87, s. 1668 n. 87, s. 2558 n. 5, s. 2752 n. 94, s. 3526 n. 83, s. 4182 n. 75, s. 4287 n. 77, s. 4739 n. 70, s. 4909 n. 81, s. 5000 n. 1, s. 5218 n. 95, s. 5564 n. 84, s. 5682 n. 50, s. 747 n. 2, s. 6873 n. 58, s. 7115 n· 51, s. 7207 n. 82, s. 7413 n. 69, cu câte **25** fl. seria 2071 n. 57, s. 140 n. 77, s. 7960 n. 7, s. 1228 n. 98, s. 1791 n. 25, s. 1283 n. 76, s. 5170 n. 87, s. 7248 n. 25, s. 5728 n. 1, s. 3900 n. 91, s. 5638 n. 78, s. 3657 n. 86, s. 7320 n. 44, s. 5093 n. 54, s. 5632 n. 80, s. 2662 n. 65, s. 6645 n. 80, s. 1160 n. 31, s. 2868 n. 73, s. 906 n. 25, s. 2660 n. 66, s. 1571 n. 47, s. 5656 n. 8, s. 5347 n. 13. s. 5969 n. 69, s. 7058 n. 42, s. 4103 n 19, s. 4521 n. 11, s. 5737 n. 38, s. 7825 n. 25, s. 4114 n, s. 1447 n. 83, s. 4657 n. 34, s. 5469 n. 86, s. 1465 n. 59, s. 998 n. 52, s. 1885 n. 44, s. 921 n. 55, s. 5321 n. 10, s. 6511 n. 51, s. 91 n. 4, s. 1840 n. 40, s. 4963 n. 71, s. 4289 n. 64, s. 3950 n. 96, s. 6394 n. 7, s. 4133 n. 87, s. 2769 n. 80, s. 160 n. 84, s. 4481 n. 58. Direcţiunea societăţii crucea roşie asígnează cu incepere din 1 Aprile n. a. c. căstigurile dobândite, eară pe basa acestor asignate cassa institutului fonciariu ungar din Bpesta solveşte sumele respective.

Tragerea proximă se va ţiné in Septemvre 1894 n.

Bursa de Budapesta din 8 Marte 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.75
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 15. Febr.		118.50
„ „ coroane ung.	4%	95.75
„ „ „ „ pr. 28. Febr.	4%	95.25
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	122.50
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	125.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	102.25
Obl. cu premii ung., 100.		152.50
„ „ „ „ 50,		152.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	100.50
„ „ „ „ croate	4½%	101.—
Bonuri rur. ung.	4%	95.25
„ „ croate	4%	98.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	143.—
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com., hărtia, Mai-Nov.	4²/₁₀	98.35
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4²/₁₀%	98.35
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4²/₁₀%	98.25
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4²/₁₀%	98.25
Renta de aur austr.	4%	120.25
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	149.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	146.50
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		196.—
„ „ „ „ 1864, 50		196.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	100.25
Obl. c. fr. bulg.	6%	117.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (austr.)	3%	37.50
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	104.—

B a n c e.

Banca anglo-austriaca 120	158.—
„ pe acţii Budapestană 100	127.—
„ „ „ a capitalei I emis. 100	95.—
„Hermes“ intreprind. de bani 200	150.—
Banca de credit fiumana 80	120.—
„ „ „ gen. ung. 200	436.50
„ „ „ „ „ din 28. Febr.	441.—
„ „ „ pe acţii Budast 50	53.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Marte	368.30
„ industrială I ung. 150	218.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 28 Febr.	113.75
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	116.50
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 28 Febr.	238.75
„ comorcială ung. pestană 500	116F.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	585.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	240.25
„ „ „ „ „ 28. Febr.	245.—
„ austro-ungară 600	1025.—
„ „Unio“ 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina“, inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	99.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	100.—
„ de credit ardeleană 5%	100.50
„ „ „ „ 4½% 40 ani	98.50
„ „ „ „ 4½% 50 ani	98.—
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.—
„ „ „ „ „ 5½%	102,—
„ „ „ „ „ 6%	103.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.—
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	102.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	102.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.—
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.—
„ I. de credit din Timişoara 5%	101.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	98.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	127.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	176.50
Sorţuri din Buda 40	62.—
„ „ „ austr.	64.—
Sorţuri reun. „Io-sziv“ 2	3.—
„ „ „ austr.	3,30
„ crucea roşie 5	12 —
„ „ „ austr.	13.—
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.25
„ „ austr.	10,50
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.—
„ „ „ „ austr.	12.50
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roşie austr. 10	18.50
Sorţi Pálffy 40	57.—

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.88
„ „ „ „ verig.	5.80
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.88
„ de 20 franci	9.88
20 marce	12.20
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	—.—
100 marce germ. in papir	61.—
„ „ „ de bancă pr. 28. Fbr.	61.—

Bursa de bucate din Budapesta

De la 8 Marte 1894.

Grâu de primavară	fl. 7.28	—
„ „ toamnă	fl. 7.54	—
Ovĕs de toamnă	fl. —.—	—
„ de primavară	fl. 6.77	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 4.75	—
„ „ Iul.—Aug.	fl. 4.96	—

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 9 Marte 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea eualit. 76 chilog. per 100 chilog.	6.42—6.65
„ „ „ 77 „ „ 100 „	6.70—6.75
Sĕcară „ „ „ „ „ 100 „	5.15—5.20
Orz „ „ „ „ „ 100 „	6.18—6.30
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	6.30—6.40
Cucuruz, nou „ 100	3.95—4.—

Beţia

se vindecă prin **Antibetin**, intrebuinţat cu resultat strălucit in o mulţime de casuri. **Nenumĕrate mulţumite primite dela cei vindecaţi se trimit franco la cerere.** Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimaşului de beţie şi fără ştirea lui. 1 dosă 2 fl. 20 cr., 1 dosă duplă pentru morbul invechit, 4 fl. 40 cr. trimiţêndu-se suma din urmă se trimite franco in toate ţerile. Se capĕtă la farmacia **„La Vultur“, Lugoj, nr. 113**, Bănat.

Nr. 18 12—4

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Duminecă“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2

pe ½ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Duminecă“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteligintei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educaţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

Manuale pentru invetiatori.

Sfaturi, cum să se conduca o scoală din punctul de vedere al educaţiunei de I. I. Gabrielescu. —-25.

Pestalozzi viaţa, metoda şi activitatea lui de E. D. Balteanu. 1.—.

Pedagogia, lucrată pe basele psichologice şi etice ale realismului Herbatian de I. Popescu. Edit. II. edată cu conlucrarea lui St. Velovan. broş. 2.—.

Curs teoretic şi practic de Pedagogie şi Metodologie de Dimitr. Constantinescu. 3.—.

Istoria Pedagogiei de Dr. P. Pipo-. 2.—.

Metodica şcoalei poporală de Dr. P. Pipos. Partea gen. —.60. Partea specială. 1.—.

Educaţiunea şi instructiunea generale de Munteanu-Solomonu 1.—.

Indreptar teor. şi practic penlru invĕţĕmêntul intuitiv de V. Gr. Borgovan. 2.—.

Scriptologia sau modul de a invĕţa cetitul scriind de B. Petri. —.80.

Computul in scoala poporală de I. Popescu. Manual pentru invĕţĕtori. 1.20.

Indreptar teor. şi practic pentru Aritmetica din scoala popor. de V. Gr. Borgovan. 1.80.

Carte conducătoare la propunerea calculării in scoala poporală pentru preparandi şi invĕţĕtori de G. Trifu. —.80.

Sistemul Metric. Manual pentru invetiatori de G. Trifu. —.80

Confecţionarea Pălăriilor de paie (Lucrul manual) de P. Mohor. —.25.

Instrucţiunea Gimnasticei in şcoale, cu 57 figuri in text de D. Ionescu. 1.50.

Curs de stupărit de A. Deganu —.50.

Manual de stupărit de J. Costin. —.64.

Maşinade comput cu globuleţe roşie şi negre pe sirmă 1.60.

Caiete de scris pentru şcolari (după tarifa separată.)

Blanchete pentru scrieri de esamen in 3 soiuri, cu liniaturi largi, cu liniaturi mai dese şi cu linii singur. à 60 cr. pentru sută.

Mapele de părete. (Iertate de inaltul Ministeriu pentru şcoală.) Kogutovicz M., A magyar korona-országainak iskolai fali térképe (Mapa Ungariei) tras pe pânză. 5.75.

Dolezal-Berghaus-Gönczy, Osztrák - magyar monarchia fali abrósza (Mapa Austro-Ungariei) tras pe pânză. 7.68.

Kogutowicz M., Europa iskolai fali térképe (Mapa Europei) tras pe pânză. 6.—.

Libraria lui W. KRAFFT in Sibiiu.

Cine voesce se tĕrgue eftin se

cumpere acuma

păpuci pentru bărbaţi

păpuci pentru femei

păpuci pentru copii

fiindcă păpucii câti mai am i vind cu 30% din jos de preţ din causa că pe viitor me las de vindarea acestui articlu de tot.

Cu toată stima

Leopold Weissmayer
R.-Lugos.

Nr. 41 (3—1)

Bilantiul

Institutului de credit si de economii „Albina“ pe anul 1893.

Activ. Contul bilantului Pasiv.

Activ	fl.	cr.	Pasiv	fl.	cr.
Cassa in numĕrar	98788	05	Capital social:		
Monete și cupoane	8165	99	3000 acţiuni à fl. 100	300000	—
Bon in Giro-Conto și la alte bănci	11814	58	Fondul de reservă al actionarilor	100000	—
Cambii de bancă	3597068	84	Fondul special de reservă	78477	74
Imprumuturi hipotecare	1547756	93	Fondul de pensiuni al funcţionarilor	67266	34
Credite personale	1260136	31	Depuneri spre fructificare	4958262	16
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	498071	60	Scrisuri fonc. cu 5% in circulaţiune	1298000	—
Credite de cont-curent	79657	98	Scrisuri fonciare eșite la sorţi in circulaţ.	273500	—
Avansuri pe efecte publice	75438	10	Cambii de bancă reescomptate	456402	97
Credite fixe	29930	10	Avansuri dela banca austro-ungară	291000	—
Imprumuturi pe producte	7769	83	Diverse conturi creditoare	125895	57
Casa institutului, realităţi dela gara Brașov și diverse realităţi de vêndare	176551	96	Dividende neridicate	1258	—
Efecte publice	667002	51	Interese anticipate pro 1894	94952	22
Efectele fondului de garanţă al scris. fonc.	221311	50	Profit net	115259	37
Efectele fondulului de pensiuni al funcţionarilor institutului	21143	60			
Mobiliar . . . 6270.49 după amortisare de . . . 638.12	5632	37			
Interese restante și diverse conturi debitoare	54034	12			
	8160274	37		8160274	37

Debit. Contul de profituri si perderi. Credit.

Debit		fl.	cr.
Interese:			
pentru depuneri spre fructifi.	219,278.42		
„ scrisuri fonciare	79,865.39		
„ imprum. luate pe efecte	16,174.28	315318	09
Spese:			
Salarie	35,299.02		
Bani de cuartir	5,052.—		
Imprimate, registre, porto div.	11,188.27		
Marce de presenţă	2,245.—	53784	29
Contribuţiune:			
directă	9,957.51		
10% dare la inter. dela depun.	21,927.84	31885	35
Amortisare din mobiliar		638	12
Profit net		115259	37
		516885	22

Credit		fl.	cr.
Interese:			
dela cambii de bancă	184,775.63		
„ credite personale	109,370.93		
„ imprumuturi hipotecare	109,673.44		
„ efecte publice	44,083.10		
„ credite cambiale cu acoperire hipotecară	32,574.24		
„ credite de cont-curent	2,389.78		
„ avansuri pe efecte	4,390.62		
„ credite ficse	3,010.13		
„ imprumuturi pe producte	1,291.46	491559	33
Chiriă		9136	17
Provisiuni		15419	42
Profit la monetă		770	30
		516885	22

Sibiiu, 31 Decembre 1893.

P. Lucuța m. p., membru al direcţiunei.
G. Dima m. p., membru al direcţiunei.
Cosma m. p., director esecutiv.
Iosif Lissai m. p., comptabil-șef.

Subsemnatul comitet am esaminat conturile presente și le-am aflat in deplină regulă.

Sibiiu, 28 Februariu 1894.

Comitetul de supraveghiare:

Dr. A. Brote m. p. **C. Tobias** m. p. **Nicanor Frateșiu** m. p. **Ioan Crețiu** m. p,

Nr. 39 2—3

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timișoara.